

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 25.05.2010-24.12.2010/ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (SHÇEK), Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (ASAGEM), İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı Genel Müdürlüğü (AÇSAP), Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR Genel Müdürlüğü, Çalışma Genel Müdürlüğü, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Yükseköğrenim Kurulu Başkanlığı (YÖK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı.

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele konularında yasal düzenlemeler yapılması ve uygulamadaki aksaklıkları ortadan kaldırmak

Aktivite 1.1: Mevcut yasal düzenlemelerde kadına yönelik şiddetin tüm boyutlarıyla ele alınıp alınmadığının incelenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: KSGM

Aktivite 1.2: Mevcut yasal düzenlemelerde kadına yönelik şiddete ilişkin uygulamadaki aksaklıkların tespiti

Sorumlu Kurum Kuruluş: Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, KSGM

Aktivite 1.3: Mevcut yasal düzenlemelerde kadına yönelik şiddete ilişkin uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: KSGM, Adalet Bakanlığı

- Türk Medenî Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Tasarıyla; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ile Anayasamızın “Kanun önünde eşitlik” kenar başlıklı 10., “Ailenin korunması” başlıklı 41. ve “Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma” başlıklı 90. maddelerin hükümleri dikkate alınarak, Türk Medenî Kanununun ilgili maddelerinin üst normlar ile uyumlu hâle getirilmesi için değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Bu kapsamda, Kanun’un 187. maddesindeki “Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruya kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.” hükmünün kadın-erkek eşitliğini öngören Türk Medenî Kanununun genel anlayışına, Anayasa’ya ve **“Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi”**ne aykırılık oluşturduğuna ilişkin görüşler ile yine aynı Kanunun “Soyadı” başlıklı 321. maddesindeki “Çocuk, ana ve baba evli ise ailenin; evli değilse ananın soyadını taşır.” hükmü nedeniyle evlilik dışında doğan çocukla babası arasındaki soybağı, tanıma veya babalık hükmüyle kurulmuş olsa bile annelerinin nüfus kayıtlarında kalmaya ve annelerinin soyadını taşımaya devam etmesi nedeniyle, çocuğunu nüfusuna almak ve soyadını vermek isteyen babaların yakınmaları dikkate alınarak hazırlanan taslak metin, görüşe sunulmuş olup Başbakanlığa gönderilmiş durumdadır.

- Suç mağduruna veya onun ölümü hâlinde bakmakla yükümlü olduğu kişilerin uğradığı maddî zararların giderilmesi amacıyla yapılacak nakdî ödemelere ilişkin esas ve usulleri içeren Suç Mağdurlarına Yardım Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı öneri aşamasında olup henüz kesinleşmemiştir.

- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarı Taslağı, KSGM ve Adalet Bakanlığı işbirliğinde, ilgili kurumların katılımları ve sivil toplum kuruluşlarının görüş ve değerlendirmeleri çerçevesinde hazırlanmış, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanının imzası ile Bakanlar Kurulunda görüşülmek üzere 12.01.2011 tarihinde Başbakanlığa iletilmiştir.

- Adalet Bakanlığına bağlı olarak görev yapan yargı mensuplarının; kadına karşı şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin

Korunmasına Dair Kanun ve ilgili ulusal-uluslararası düzenlemeler vb. konularda farkındalık ve duyarlılığının artırılması amacıyla, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı işbirliğinde hazırlanan ve 1 Nisan 2009'da, dönemin Adalet Bakanı ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı tarafından imzalanarak yürürlüğe giren "**Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Yargı Mensuplarının Rolü Projesi Protokolü**" kapsamında, Mayıs 2009 ile Mart 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilen 13 seminere toplam 326 aile mahkemesi hakimi ve Cumhuriyet savcısı katılmıştır. Dört gün süren seminerlerde; toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına karşı şiddet ve nedenleri, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun çerçevesinde uygulamada yaşanan sorunlar ve çözüm yolları, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, hak arama yolları ve destek mekanizmaları, bu konudaki uluslararası hukuk standartları ve yargı kararları, şiddetin adli tıp yönünden irdelenmesi, iletişim becerileri gibi konular yer almıştır.

Yine aynı Protokol kapsamında; İçişleri Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde, Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü ile müştereken yürütülen "**Kadın Sığınma Evleri Projesi**"ne katkı sağlamak amacıyla; kadın sığınma evi inşaatlarının devam ettiği 7 ilde görev yapan belli sayıda adli tıp uzmanı ile aile mahkemelerinde çalışan 76 sosyal çalışma görevlisine yönelik olarak şiddetin nedenleri, işbirliği ve koordinasyonun önemi, ulusal ve uluslararası mevzuat, toplumsal cinsiyet eşitliği, iletişim becerileri gibi konuları içeren 5'er günlük eğitim seminerleri verilmiştir.

- Adalet Akademisi'nin 2010 yılı eğitim planı çerçevesinde hakim ve savcılara yönelik olarak Akademi tarafından yapılması tavsiye edilen seminer konuları arasında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konuları da sayılmıştır.

Aktivite 1.4: 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin hazırlanarak yürürlüğe girmesi

Sorumlu Kuruluş: Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, KSGM

Aktivite 1.5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu modelinin oluşturulmasına yönelik çalışmaların yapılması

Sorumlu Kuruluş: KSGM

Aktivite 1.6: TBMM'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu'nun kurulması

Sorumlu Kuruluş: TBMM

Aktivite 1.4, 1.5. ve 1.6 altında gerçekleştirilmesi öngörölmüş çalışmalar tamamlanmıştır.

Aktivite 1.7: Eşitlik Çerçeve Yasası'nın çıkarılması için çalışmalar yapılması

Sorumlu Kuruluş: Adalet Bakanlığı

- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planında Yasa hakkında Adalet Bakanlığı sorumlu kuruluş olarak belirlenmiştir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Eşitlik Çerçeve Yasası olan ölkelerin düzenlemeleri temin edilerek gözden geçirilmiştir.
- Ayrıca, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü tarafından, bu aktivitenin TBMM'nin görev ve sorumluluğunda olduğu, Eşitlik Çerçeve Yasası'nın çıkarılması yönünde bir irade ortaya konulması hâlinde Bakanlık tarafından her türlü katkının sağlanacağı belirtilmiştir.

Aktivite 1.8: Avrupa Birliği direktifleri çerçevesinde, çocuk bakım sorumluluğunun anne ve baba arasında paylaşılması amacıyla ebeveyn izni konusunda yasal düzenlemenin yapılması

Sorumlu Kuruluş:ÇSGB, KSGM

- Ülkemizin toplumsal gerçekleri ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeler doğrultusunda; doğum izinleri konusunda farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına bağlı olarak çalışanlar için ebeveyn izni ve evlat edinme halinde de bu iznin kullanılabilmesi amacıyla "**Devlet Memurları Kanunu ve İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**" hazırlanmıştır. Doğum sonrası ücretsiz ebeveyn izni süresinin, memurlar açısından kadın ve erkek için toplam oniki ay, işçiler için ise kadın ve erkek için en fazla altışar ay olarak tespit edildiği Tasarı, TBMM'nin gündemindedir.

HEDEF 2: Aile içi şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak ve zihinsel dönüşüm sağlamak

Aktivite 2.1: Toplumsal cinsiyet eşitliği ve aile içi şiddetle mücadelenin uygulanan politika ve programlara yansıtılabilmesi için politika yapıcılara, karar vericilere, hizmet sunanlara ve kamuya yönelik olarak görsel ve basılı materyallerin hazırlanması, dağıtılması ve bilgilendirme etkinliklerinin düzenlenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: KSGM

- Sağlık Bakanlığı ile imzalanan **“Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü”** kapsamında yürütülen saha eğitimleri kapsamında Kasım 2010 itibariyle 61.173 kişinin eğitimi tamamlanmıştır.

- 12.04.2010 tarihinde Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Diyanetten Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından **“Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Katkısının Sağlanması Projesi Protokolü”** imzalanmıştır.

Protokol kapsamında “Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet ve gerekli yönlendirmeler, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti artıran geleneksel kabuller, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler, bu konularda çalışma yapan ve görevleri olan diğer kurum/ kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve uygulanması, iletişim ve öğretme teknikleri” konularında din görevlilerine eğitim verilmesi, eğitici eğitimlerinin tamamlanmasının ardından ise eğitici olan din görevlilerinin diğer din görevlilerine eğitimler vermesi planlanmıştır. Bu çerçevede ilk eğitici eğitim programı 10-13 Mayıs 2010 tarihleri arasında, Ankara’da görev yapan vaiz, imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur’an Kursu öğreticilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Söz konusu eğitimin ardından Kasım 2010 tarihine kadar Ankara’da 2000 din görevlisine 20 kişilik gruplar halinde birer günlük farkındalık artırma çalışması gerçekleştirilmiştir.

İkinci eğitici eğitimi ise 20-24 Aralık 2010’da Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Eğitim sonrasında, eğiticiler Şubat 2011 tarihine kadar 2000 din görevlisine daha birer günlük farkındalık artırma çalışması gerçekleştireceklerdir.

İkinci adımda, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yurtdışında görevlendirilecek din görevlileri ve Başkanlığa bağlı olarak faaliyet gösteren Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının bulunduğu iller tercih edilerek proje uygulamasına devam edilecektir. Bu çerçevede eğitimler, 2011 yılında 12.000 din görevlisine ulaşmak hedefiyle İç Anadolu Bölgesi’nde görev yapan din görevlilerine yönelik olarak uygulanacaktır.

2015 yılına kadar sürdürülmesi amaçlanan eğitimlerde hedef, Türkiye’de görev yapan 100.000 civarındaki din görevlisine ulaşmaktır.

- EGM bünyesinde, İl Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüklerinde görevli yaklaşık 4.000 personele “Aile İçi Şiddet” konusunda eğitim verilmesine 2010 Kasım ayı itibariyle başlanmıştır.
- 2009 yılında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, ülkemizde kadın erkek eşitliği alanında yaşanan sorunlar, nedenleri ve sonuçlarının yanı sıra çözüm yolları konularında kamu kurum/kuruluşlarında çalışan yöneticiler ile bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak, katılımcıların çalışmalarına toplumsal cinsiyet perspektifini yerleştirmelerine yönelik farkındalık yaratmak, duyarlılık kazandırmak amacıyla **“Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitim Programı”** başlatılmıştır. Üç gün süren eğitim programı kapsamında, ilk iki gün “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimi”, üçüncü gün ise tüm tarafların sorumlulukları ve kadına yönelik şiddet konulu seminer verilmektedir. Söz konusu eğitim seminerlerinden Haziran 2010’dan bu yana 562 kişi (İlçe Halk Eğitim Müdür ve Müdür Yardımcıları, İlçe Tarım Müdürleri ve İlçe Milli Eğitim Müdürleri) yararlanmıştır. Mart 2009-Aralık 2010 tarihleri arasındaki toplam katılımcı sayısı ise 1704’e ulaşmıştır.
- Ekim 2009’da Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında **“Aile İçi Şiddet Mağdurlarına ve Mağdur Çocuklara Yönelik Verilen Hizmetlerin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Protokol”** imzalanmıştır. Protokol ile aile içi şiddet mağdurları ile mağdur çocuklara sunulan hizmetlerde, uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi, kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi ve hizmet kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, söz konusu Protokol kapsamında **“Kadına Yönelik Aile içi Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Eğitimler Uzman Eğitici Yetiştirme Projesi”** yürütülmekte olup, söz konusu proje kapsamında Mayıs 2010-Aralık 2010 döneminde üç eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Ocak 2011’de dördüncü eğitim peogramının gerçekleştirilerek, Proje’nin tamamlanması öngörülmektedir.
- Medyanın kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında oynayabileceği bilinçlendirici rol göz önünde tutularak **“Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölye Çalışmaları”** na başlanmıştır. Bu çalışmalar ile geleceğin medya profesyonellerine toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılması amacıyla, Haziran ve Kasım 2009’da gerçekleştirilen atölye çalışmalarında; “toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik aile içi şiddet ve önleme mekanizmaları ile medya uygulamaları ve etiği” konuları işlenmiştir. Benzer Atölye Çalışmaları Haziran 2010’da İzmir Ekonomi Üniversitesi işbirliği ile Kasım 2010’da

Kars'ta Akdeniz Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Temmuz 2010'da ise yerel medya çalışanlarına yönelik bir atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

- “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasında Medya Okuryazarlığının Rolü”, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Çocuk Bakım Hizmetleri: Farklı Ülke Uygulamaları” ve “Kadın-Erkek Eşitliği Bağlamında Bağımsız Bir Kamu Denetim Kurumu: Ombud(sman)” Uzmanlık Tezlerinin basımı tamamlanmış ve dağıtımına başlanmıştır.
- Katılım sağlanan ve düzenlenen tüm aktivitelerde KSGM tarafından bilgi artırıcı, duyarlılık ve farkındalık yaratıcı sunumlar yapılmakta, etkinlikler düzenlenmekte; katılım sağlanan radyo ve televizyon kanalları programlarında toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ülkemizde kadının durumu hakkında bilgiler sunulmakta, hazırlanan-hazırlatılan ilgili basılı-görsel materyallerin dağıtımına devam edilmektedir.
- İçişleri Bakanlığı tarafından, Avrupa Birliğinin mali katkısı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun teknik ve uzmanlık desteği ile yürütülmekte olan “**Kadın Sığınma Evleri Projesi**” kapsamında, Proje illeri olan Ankara, Antalya, İstanbul, İzmir, Bursa, Eskişehir, Gaziantep ve Samsun'da Aile Mahkemelerinde görev yapan tüm sosyal çalışmacılara yönelik olarak (psikolog, pedagog, sosyal hizmet uzmanı) “yetişkin iletişimi, problem çözme, objektif değerlendirme, travma sonrası iletişim gibi beceri geliştirme alanlarının yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitsizliği, sonuçları, şiddetin yaygınlığı ve maliyeti gibi konular ile şiddet alanında ulusal ve uluslararası mevzuat, aile mahkemeleri, sosyal inceleme raporları ve kurumlarası işbirliği ve şiddet gören kadınlara yönelik hizmetler” konularını içeren 5'er günlük eğitim programları düzenlenmiştir. Bu eğitimlere toplam 76 personel katılım sağlamıştır.

Aktivite 2.2: Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele konularında erkeklere yönelik farkındalık yaratma ve zihinsel dönüşüm sağlama amaçlı görsel ve basılı materyaller hazırlanması ve eğitim programlarının düzenlenmesi

Sorumlu Kuruluş: KSGM

- Genel Kurmay Başkanlığı ile yapılan işbirliği sonucunda, kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "**Yurttaşlık Sevgisi**" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konular dahil edilmiştir. Her celp döneminde er ve erbaşlara verilen eğitimlerle 450.000 erkek bilinçlendirilmektedir.

- Gerek eğitim protokolleri gerekse Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programlarına katılım sağlayan personelin ve politika uygulayıcıların çok büyük bir kısmını erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Bu çerçevede, ilgili personel ve politika uygulayıcılarının çoğunun erkek olması nedeniyle söz konusu eğitim programlarının erkek bilinçlendirilmesi açısından da önem arz ettiği değerlendirilmektedir. Ayrıca, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce, kadına yönelik şiddetle mücadele sürecine erkeklerin katılımının önemi, katılım sağlanan veya düzenlenen tüm toplantı, panel ve kampanyalarda belirtilmektedir.

- Bu çalışmalara ek olarak kadına yönelik şiddetle mücadelede erkek katılımının önemine istinaden, **“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Sürecine Erkeklerin ve Erkek Çocukların Katılımı”** ve **“Kadına Karşı Şiddet Uygulamayacağımıza Söz Veriyoruz”** konulu broşürlerin dağıtımını Genel Müdürlük tarafından yapılmaktadır.

Aktivite 2.3: Toplumsal cinsiyete ilişkin olumsuz rol modellerinin eğitim materyallerinden çıkarılması ve yerine olumlu-eşitlikçi rol modellerinin konulması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca yenilenen öğretim programları ve ders kitapları barış, demokrasi ve insan hakları gibi temel değerleri esas alarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda, öğretim programları ve ders kitaplarında oluşturulacak metinlerde örnek şahsiyetlerin nitelikleriyle anlatılması ve öğrencilerin bu kişilerle kendilerini özdeşleştirmeleri sağlanmaktadır. Ders kitaplarında ve öğretim programlarında Kadın haklarının belli bir dönemle sınırlı kalmadığı ve devam eden bir süreç olduğu yer almaktadır.

- Tüm öğretim programları ve ders kitaplarının ayrımcılık içeren ifadelerden arındırılmasına; öğretim programları ve ders kitaplarında dil, din ve etnik köken açısından farklı millet ve toplulukları küçük düşüren, aşağılayan, açık veya örtük ifadelerle dışlayan bilgi, resim, fotoğraf ya da sembol kullanılmamasına özen gösterilmektedir.

- Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Eğitim Materyalleri Üretim Dairesi'nin hazırlamış olduğu tüm eğitim programlarında, kadının statüsünü iyileştirici öğelere yer verilmesine özen gösterilmektedir.

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından **“Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”** çalışmayı düzenlenmiştir.

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin sağlanması ve tüm risk faktörlerinin önlenmesi açısından son derece önemli olan dezavantajlı konumdaki ailelere yönelik olarak, “Aile Eğitim Programları ve Baba Destek Eğitim Programları” uygulanmaktadır. Modüler sistemde yeni hazırlanan bu programlarla, ülkemizde Aile Eğitimi veren tüm kamu kurumlarının ortaklaşa kullanabileceği; Ulusal Aile Eğitim Programları, Baba Destek Programı ve engelli çocuğu olan aileler için ek programlar hazırlanmıştır.

- Hayat boyu öğrenme konusunda bireyleri bilinçlendirmek açısından kitle iletişim araçlarından yararlanılmakta ve bu konuda engel teşkil eden mevzuat düzenlemeleri Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği ile İl/İlçe Milli Eğitim Müdürleri ve Halk Eğitimi Merkezi Müdürlerinin mülki amir onayı olmadan kitle iletişim araçları yoluyla bilgilendirme yapma yetki ve imkanı sağlanmasına çalışılmaktadır.

Aktivite 2.4.: Örgün ve yaygın eğitim programlarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi konularının müfredat içine alınması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- Halk Eğitimi Merkezlerinde yetişkinlere yönelik olarak koruyucu/önleyici hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla; şiddet, cinsel taciz, alkol ve madde bağımlılığı vb. konularını da içeren programların, Halk Eğitimi Kurs Programlarına dahil edilmesine çalışılmaktadır.

- “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle, Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” ile “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konularını kapsayacak biçimde hazırlanmış olan her tür CD, spot yayın ve broşürler temin edilmiş olup Halk Eğitim Merkezleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerine dağıtımı sağlanacaktır.

- Yeni Aile Eğitim Programları; 0-18 yaş aralığında çocuğu olan aileler için yeniden yapılandırılmıştır. Kendi içinde 0-3 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-18 yaş aralıklarında programlar geliştirilmiştir.

- Haziran 2010’dan itibaren bugüne kadar; MEB ile SHÇEK Eğitimleri için 154; BADEP için 47 kişilik Eğitici Eğitimi gerçekleştirilmiştir.

- Aile Eğitimi Programı çerçevesinde; 2010 yılında basılan 2.000 adet Eğitici El Kitabı, 80.000 adet Çocuk Etkinlik Materyali (ÇEM) ve Eğitim Görsellerinin dağıtımları gerçekleştirilmiştir.

- T.C. Hükümeti –UNICEF işbirliğinde uygulanacak olan 2011-2015 Ülke Programı Eylem Planı (ÜPEP) 8 Aralık 2010 tarihinde Sektörlerarası Çocuk Kurulunun onayına sunulmuştur.
- Ekim 2010’da Mersin Hizmetiçi Eğitim Enstitüsünde Halk Eğitim ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak “Şiddetin Önlenmesi” ile ilgili olarak duyarlılık artırmak ve farkındalık yaratmak amacıyla hizmetiçi eğitim programı uygulanmıştır.
- 2011 yılında 0-18 Yaş Aile Eğitimi uygulayan 300 HEM müdürü veya ilgili müdür yardımcılara yönelik bilgilendirme seminerlerinin yapılması planlanmıştır.
- 2011 yılında HEM ve ilköğretim okullarında görevli erkek sınıf öğretmenleri için 2 adet Baba Destek Programı Kursunun düzenlenmesi planlanmıştır.
- Önce Çocuklar Projesi kapsamında Aile Eğitimleri ile ilgili "Sosyal Mobilizasyon" çalışması yapılmıştır. Bu faaliyette Aile Eğitimlerini tanıtmak, ilgi uyandırmak için ülke düzeyinde toplumsal seferberlik yaratmak amacıyla iletişim materyalleri/araçları (afiş, ilan, broşür, TV spotu) geliştirilmesi çalışmaları yapılmıştır. Bununla ilgili bir ajansla çalışılarak hazırlanan TV spot filmleri ulusal ve yerel TV'lerde yayınlanmak üzere RTÜK'e gönderilmiştir.
- Tüm öğretim programları ve ders kitaplarının ayrımcılık içeren ifadelerden arındırılmasına; öğretim programları ve ders kitaplarında dil, din ve etnik köken açısından farklı millet ve toplulukları küçük düşüren, aşağılayan, açık veya örtük ifadelerle dışlayan bilgi, resim, fotoğraf ya da sembol kullanılmamasına dikkat edilmektedir.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği 6. Madde (c) bendinde yer aldığı üzere ders kitapları; “İnsan haklarına aykırılık, cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi görüş ve benzeri ayrımcılık içermez.” Yine aynı yönetmeliğin 35. maddesi (g) bendinde yer aldığı üzere ders kitabı dışındaki diğer eğitim araç ve gereçleri “Temel insan haklarına aykırılık taşımaması; cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi görüş, mezhep ve benzeri ayrımcılık içermemesi” yönüyle incelenmektedir.
- Yaygın eğitim programları içinde “Ulusal Aile Eğitim Programları” çerçevesinde bu konu işlenmektedir.

Aktivite 2.5: Evlilik başvurusunda bulunan çiftlere yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği, aile içi şiddet ve üreme sağlığı konularında bilinçlendirme materyallerinin hazırlanması ve dağıtımının sağlanması

Sorumlu Kuruluş: Sağlık Bakanlığı, KSGM, ASAGEM

- Sağlık Bakanlığı bünyesinde; Evlilik ve Gebelik Öncesi Danışmanlık Programı, Aile Planlaması Programı, Doğum Öncesi Bakım Programı, Acil Obstetrik Bakım Programı, Doğum ve Sezaryen Programı, Doğum Sonu Bakım Programı, Anne Ölümünü İzleme Programı, Gebelere Demir Desteği Programı, Maternal ve Neonatal Tetanos Eliminasyon Programı (MNT), Ergen Sağlığı ve Gençlik Programı, Yaşlı Üreme Sağlığı Programı, Cinsel Sağlık Programı, AÇSAP Hizmetlerine Erkek Katılımının Sağlanması Programı ve Üreme Sağlığı konularında eğitimler sürdürülmektedir.
- Toplumsal alanda ve aile eksenli yaşanan güncel sosyal sorunların tespiti ile bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla, Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre bölgeleri temsil eden illerde Yerel Aile Çalıştayları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda; Aralık 2009- Nisan 2010 döneminde söz konusu çalıştaylar Antalya, Edirne, Bursa, Nevşehir, Kastamonu, Mardin, Malatya, Trabzon, İstanbul, Erzurum, Konya ve İzmir’de gerçekleştirilmiştir.
- Dünya Aile Zirvesi+5, ASAGEM tarafından “Dengedeki Aileler- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesini Gerçekleştirmek” başlığı altında Aralık 2009’da, İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Zirve’ye 54 ülkeden 300’den fazla delege katılım sağlamıştır.
- ASAGEM tarafından 2009 yılında başlatılan Aile Eğitiminde Müfredat ve Materyal Geliştirme Projesi’nin birinci bölümü olan Aile Eğitiminde Müfredat Geliştirme Programı, 2009 sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Proje; ailelerin yaşam kalitesinin artmasına, sahip oldukları her türlü kaynağı etkili şekilde yönetmelerine, sağlık-egitim-hukuk-iktisat-medya alanlarındaki hizmetlerden daha etkili biçimde yararlanmalarına, karşılaşılabilecekleri çeşitli risklere yönelik önlemler almalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Proje’nin ikinci bölümü 2010 sonunda tamamlanmıştır. Bu kapsamda aile bireylerinin, evlilik içi iletişim, evlilik ilişkileri ve sorun çözme biçimleri, aileler arası ilişkiler, aile sağlığı, aile hukuku, ev ekonomisi, tüketim kültürü, aile ve iletişim araçları, bağımlı aile bireyleri ve yardım gibi alanlarda bilgi ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak bir müfredat oluşturulmuştur.

- Aile Hekimliği Uygulamasına 81 ilde geçilmiştir. Bu uygulamada kişiye yönelik hizmetler aile hekimleri tarafından topluma yönelik hizmetler Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) tarafından yürütülecektir. Her kadın bireysel sorunları hakkında aile hekiminden danışmanlık alırken toplu eğitimler de TSM'leri tarafından sürdürülecektir.
- Diyanet İşleri Başkanlığı ile yürütülen Üreme Sağlığı Programı kapsamında erken evliliklerin ve akraba evliliklerinin kadın ve çocuk sağlığına olumsuz etkileri hakkında toplumun bilinçlendirilmesi hedeflenmektedir. Gençlik Programında da bu konu, en önemli bileşeni ve önceliği oluşturmaktadır.
- Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Tıbbi Sosyal Hizmetler Şubesi kurulmuştur. Şube altında halihazırda 4 sosyal hizmet uzmanı görev yapmaktadır. Şubenin temel hedeflerinden birisi hastanelerde belli bir standardizasyon altında "Sosyal Hizmet Birimi" oluşturmaktır. Halihazırda sayısı 100'ü bulan bu birimlerin, 2011 yılı içerisinde 250-300 hastanede daha faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Sosyal hizmet birimlerinde çalışan görevliler aile danışmanlığı konusunda bilgilendirme hizmetleri de vermektedirler.
- Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hastaneler bünyesinde, psikolojik danışmanlık ve aile danışmanlığını ön plana çıkaran "Psikolojik Hizmetler Birimi" oluşturulması amacı ile bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu birimlerde psikologların çalışması hedeflenmektedir.

Aktivite 2.6: Televizyon ve radyo kanallarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına karşı şiddet konusunda duyarlılık kazandırıcı programların hazırlanarak yayınlanması

Sorumlu Kuruluş: TRT

TRT'ye bağlı televizyon ve radyo kanallarında kadına yönelik şiddet, kadına yönelik şiddete ilişkin yasal düzenlemeler, töre cinayetleri, aile içi şiddet ve sığınmaevleri, öfke kontrolü, aile içi iletişim ve toplumsal cinsiyet konularını ele alan programlar yayınlanmış, konuya haber programlarında yer verilmiştir.

Aktivite 2.7: Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularına eğitim, hukuk, tıp, iletişim ve diğer ilgili fakültelerin lisans programlarında yer verilmesi

Sorumlu Kuruluş: YÖK

- Tüm üniversite rektörlüklerine yazı gönderilerek Eğitim Fakültelerinin lisans ve yüksek lisans programlarında, iletişim ve sağlık personeli yetiştiren fakültelerin

müfredatlarında “toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet” konularının yer alması gerektiği duyurulmuştur.

- Yukarıda sözü edilen konularda üniversitelerde uygulanacaklar konusunda bir çerçeve çizilerek yöntem belirlenmesi amacı ile Ankara’da bulunan üniversitelerden temsilcilerin katılımı ile bir grup çalışması planlanmış ve konu ile ilgili üniversitelere resmi yazı gönderilmiştir.
- Anadolu Üniversitesi’nde “Medya ve Toplumsal Cinsiyet” seçmeli ders olarak müfredata dahil edilmiştir.
- Adnan Menderes Üniversitesi’nde Sosyoloji Lisans programında: “Kadın Çalışmaları ve Araştırmaları”, “Aile Sosyolojisi”, “Türkiye’de Aile Araştırmaları” dersleri yer almaktadır. Ayrıca, Hukuk Sosyolojisi dersinde tarihsel süreçte Türkiye’de toplumsal cinsiyet rollerindeki dönüşümler hukuki boyutuyla ele alınmakta; Suç ve Sapma Sosyolojisi dersinde aile içi şiddet konusu tartışılmakta ve değerlendirilmektedir.
- Başkent Üniversitesi’nde “toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konuları”; Tıp Fakültesi Dönem 1, 3 ve 6 halk sağlığı dersleri içine, sağlıkla ilgili diğer okulların müfredatına ve mezuniyet sonrası eğitimlere de (Yüksek Lisans ve Doktora) entegre edilmiş olup konular işlenmektedir.
- Cumhuriyet Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde “aile içi şiddet konusu” dönemlik ders olarak programa eklenmiştir.
- Çankaya Üniversitesi’nde, bazı derslerde- sosyoloji, dil dersleri, edebiyat, hukuk vb. içerikteki konular gereği toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet belli ölçülerde ve farklı yönleri ile ele alınmakla birlikte eğitim programında bu konuları özel olarak ele alan ve işleyen dersler henüz bulunmamaktadır.
- Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencileri ile “İyi Hekimlik Uygulamaları: Kadın Kuruluşu ziyareti” gerçekleştirilmektedir.
- Erzincan Üniversitesi Yazılı Anlatım I, Yazılı Anlatım II, Sözlü Anlatım I, Sözlü Anlatım II, Eğitim Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Etkili İletişim, Toplum Hizmet Uygulamaları, Türk Eğitim Tarihi, Rehberlik, Özel Eğitim derslerinde konu ilgili başlıklar altında ele alınmış ve tartışılmıştır.

- Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi 3. sınıf müfredatı içerisinde yer alan Halk Sağlığı Anabilim Dalı Kurulunda konu ele alınmaktadır. Ayrıca konu, Sosyoloji Bölümünde yüksek lisans düzeyinde ele alınmaktadır.
- Galatasaray Üniversitesi'nde "Toplumsal Cinsiyet ve Medya" seçmeli ders olarak işlenmektedir.
- Gazi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü lisans programında, "Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi", Yüksek Lisans programında "Kadın Çalışmaları", Doktora programında "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet", "Türkiye'de Kadın İstihdamının Temel Dinamikleri" ile "Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Yeniden Üretilmesinde Medya" konulu dersler bulunmaktadır.
- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I, III ve VI öğrencilerinin "Kadın Sağlığı" dersleri ve seminerleri içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konuları işlenmektedir.
- Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sağlık Yüksekokulu, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu programlarında toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna yer verilmiştir.
- Okan Üniversitesi'nde "Sağlık Yönetimi" dersi içinde, 'Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet' içerikli bir modül, tüm İİBF öğrencilerine verilmiştir.
- Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde adli tıp stajında "adli tıp açısından kadına yönelik şiddet" konusu ele alınmıştır.
- Selçuk Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı Lisans dersi kapsamında ailede kadına, çocuklara ve aile içi şiddete yönelik alan araştırmaları müfredata alınmıştır.
- Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi lisans programında aile içi şiddet ve aile içinde kadına yönelik şiddet konuları işlenmektedir.
- Türkiye Üreme Sağlığı Programı kapsamında tıp fakülteleri, hemşirelik ve ebelik sağlık yüksek okullarına yönelik üreme sağlığı konuları ile toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularının yer aldığı müfredat 9 fakülteye entegre edilmiştir.

Aktivite 2.8: Kamuoyununun, mevzuatımızda gerçekleştirilen kadın erkek eşitliğine ilişkin değişikliklerle ilgili olarak, basılı materyaller yoluyla bilgilendirilmesi

Sorumlu Kuruluş: KSGM

- Halkın konuya ilişkin bilinç ve farkındalığının yükseltilmesi ve bilgilendirme yapılması amacıyla; “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele” konulu il toplantıları düzenlenmiş, “kadına yönelik şiddet suçtur” ve “kadına yönelik şiddete göz yumma sessiz kalma” mesajlarını taşıyan afiş ve broşürler bastırılarak dağıtım ve sergilenmesi; spot filmlerin de ulusal ve yerel kanallarda gösterimi sağlanmış, “Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı”, Kadın ve Çocuk Hakları Açısından Yeni Türk Medeni Kanunu”, “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Hukuksal Durum ve Uygulama Örnekleri” ve “4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve İlgili Yönetmelik” kitapçığı ve “Bunları Biliyor Musunuz?” broşürü hazırlanarak dağıtımı ilgili tüm kurum ve kuruluşlara yapılmıştır. Talep halinde söz konusu materyallerin dağıtımı yapılmaktadır. Ayrıca Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi kapsamında üretilen basılı materyallerin dağıtımı da yapılmaktadır. KSGM Web sitesinde basılı ve görsel materyallerle birlikte tüm aktiviteler kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

- 25 Kasım’ın, “Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü” olması nedeniyle, kadına yönelik şiddet konusunda toplumsal duyarlılığı ve farkındalığı artırmak amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Kadına Karşı Şiddete Son Verelim”, “Söz Veriyoruz” başlıklı broşürler basılmış olup dağıtımı yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, her yıl 81 İl Valiliğine konuyla ilgili afiş ve broşürler gönderilmektedir.

HEDEF 3: Kadının sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak ve uygulanmasını sağlamak

Aktive 3.1: Temel eğitime çocuklarını göndermeyen velilerin tespiti, ikna edilmesi ve yasal sorumluluklarının sözlü ve yazılı belirtilmesi ve bu amaçla MEB-e-Okul veri tabanı ile İçişleri Bakanlığı MERNİS-Adres Kayıt Sistemi’nin birlikte kullanılabilir hale getirilmesi, MEB-e-Okul veri tabanının devamsızlık ve okul terkinin izlenmesi için etkinleştirilmesi

Sorumlu Kuruluş: MEB

- İlköğretime erişim ve devamın izlenmesi ile ilgili olarak TÜBİTAK-TÜSSİDE tesislerinde 25 ilköğretim müfettişine formatör müfettiş yetiştirme konusunda eğitici eğitimi verilmiştir. Eğitimin ardından Müfettişlerin okul ziyaretlerinde yararlanmaları ve eğitime erişim ve devam ile ilgili çalışmalarını yürütmeleri için “**Müfettiş El Kitabı**” yazımı

başlatılmıştır. Kitabın yazım çalışmaları tamamlanma aşamasındadır. Ayrıca illerde müfettişlere eğitim verilmesi için 200 müfettişe TÜBİTAK-TÜSSİDE eğitim merkezinde eğitim verilmiştir. Konu ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

- Kayıtsız çocukların okula kayıt olmaları konusunda çalışan ikna ekiplerinin giderleri için 2009 Ekim ayında 33 İl Milli Eğitim Müdürlüğü hesaplarına 225.000 TL ödenek aktarılmıştır.
- İlköğretime Erişim ve Devamın izlenmesi konusunda çalışmalara destek verebilecek 20 kurum Genel Müdürünün katıldığı “Genel Müdürler Toplantısı” yapılmış ve toplantı sonucunda eğitime erişim ve devamın izlenmesi ile ilgili çalışmalarda işbirliğini güçlendirmek için protokoller imzalanmıştır.
- 81 İlde Koordinatör İlköğretim Müfettişi; Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı'nı koordine etmek amacıyla görevlendirilmiştir. Bu müfettişlerden 25'ine Adıyaman'da 31 Ocak-3 Şubat 2010 tarihleri arasında Eğitici Semineri verilmiştir.
- Kayıtsız çocukların okula kayıt ve devamlarını izleme konusunda e-Okul sistemine e-YSÖP modülü eklenmiştir.
- Mart 2010'da Antalya'da 56 YSÖP İlköğretim Koordinatör Müfettişine eğitime erişim ve devamın izlenmesi konusunda seminer verilmiştir.
- Devamsızlık ve kayıtsızlığın yoğun olduğu 4 İl ve 22 İlçe'nin Mülki ve İdari Amirlerine yönelik olarak 29 Mart-1 Nisan 2010 tarihlerinde Gaziantep'te eğitime erişim ve devamın izlenmesine yönelik yerel politikaları belirlemek amacıyla geniş kapsamlı bir toplantı yapılmıştır.
- Yetiştirici Sınıf Öğretim Programına destek amacıyla Ankara'da 12 Şubat 2010 tarihinde çeşitli sivil ve kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile YSÖP Paydaşlar Toplantısı yapılmıştır.
- İlköğretim Genel Müdürlüğü, okulların öz değerlendirmelerini yaparak sundukları eğitim hizmetini iyileştirmeleri ve bu yolla eğitimde kaliteyi arttırabilmeleri için 3 Standart alanında, 12 Standart ve 43 alt standarttan oluşan İlköğretim Kurumları Standartları (İKS) adlı bir değerlendirme sistemi oluşturmuştur.
- İlköğretim Kurumu Standartları dokümanı için üç çalıştay ve bir gözden geçirme çalışması yapılmıştır.

- EĞİTEK tarafından geliştirilen yazılım aracılığıyla okulların güçlü ve zayıf yönleri tespit edilirken okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, çocukların ve velilerin görüşleri alınacak ve bu yolla okulun gelişimi için tüm paydaşların katılımı sağlanacaktır. İlköğretim Kurumları Standartları 2009/2010 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde pilot çalışması yapıldıktan sonra yurt genelinde uygulanmaya konulacaktır.
- İKS çalışmaları yapıldıktan sonra okulların teknik donanımı yanında toplumsal cinsiyet eşitliği, kız çocuklarının eğitime erişim ve devam ile ilgili yürütülmekte olan diğer çalışmalara güçlü bir veri sağlanacaktır.
- E-Okul verilerine göre Mart 2010 tarihi itibarıyla ilköğretim çağına olup okula devam etmeyen 139.691 öğrencinin 109.275'i (36.161 erkek, 73.114 kız) (% 78,2) YSÖP kapsamında bulunmaktadır.
- Eylül 2008'den Nisan 2010'a kadar olan süre içerisinde YSÖP'te 11.154'ü kız, 6712'si erkek olmak üzere 17.866 çocuğun bu programa müracaat ettiği ve bunlardan, 15.450'sinin programı tamamladığı gözlenmiştir.
- Toplantı sonrasında ilçelerde kaydedilen gelişmelerin değerlendirilmesi ve paylaşılması, ilçelerin özgün deneyimlerinin diğer ilçelerle paylaşılması, ilçelerin ilköğretime erişim ve devam konusunda, zamana bağlı çalışma yapmaları için ileri adımların belirlenmesi için 8-9 Aralık 2010 tarihlerinde İlköğretime Erişim ve Devamın Yerel Düzeyde İzlenmesi ve Gelişmelerin Değerlendirilmesi Toplantısı yapılmıştır. Söz konusu toplantıda ilçe yöneticilerinin eğitime erişim ve devamın sağlanması konusunda dikkatleri yeniden çekilerek yerel çözümlerin oluşturulmasında farklı çözümlere gidilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.
- Eğitim müfettişlerinin İlköğretime Erişim ve Devamın İzlenmesi konusunda kapasitelerini güçlendirmek amacıyla rehber kitap ve eğitim programı hazırlanmıştır. Hazırlanan rehber kitap ve eğitim programı ile eğitim müfettişlerine yönelik özellikle de toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini artırmak amacıyla eğitimler verilmiştir. Bu eğitimler sonunda eğitim müfettişlerinin il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile okullara rehberlik etme ve görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bilgi ve deneyimlerini artırmaları hedeflenmiştir.
- İlköğretime erişim ve devam göstergeleri konusunda mülki idare amirleri ve il milli eğitim yöneticilerini bilgilendirmek, sorun odaklı strateji geliştirmelerine kaynaklık

edecek ilköğretime erişim verilerini paylaşmak ve iyileşmeleri görmelerini sağlamak için “İl Eğitime Erişim Durum Raporları” hazırlanmıştır.

- Zorunlu eğitim çağı kapsamında olup, çeşitli sebeplerle öğrenimlerini yaşitlarıyla birlikte zamanında yapamamış, okula hiç kayıt olmamış ya da sürekli devamsız olan 10-14 yaş grubundaki çocukların eğitimlerine akranları ile birlikte devam edebilecekleri yeterlilikleri kazandırarak, ilköğretime devamlarının sağlanmasını düzenleyen Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı, 81 ilde uygulanmaktadır.

Aktive 3.2: Milli Eğitim Bakanlığınca kız çocuklarının okullulaşmasını artırabilmek amacıyla uygulanan özel önlemlere ilaveten, MEB burslarından kız çocuklarının daha fazla yararlanması için özel düzenleme yapılması, Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda vurgulandığı gibi, ortaöğretime erişimdeki cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla gerekli önlemlerin alınması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- Kız çocuklarının eğitime kazandırılması, kadınların ekonomik hayata katılımı, fırsat eşitliği, toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddetin önlenmesi gibi konuları içeren 5 bölümlük TV programlarının yapımına başlanmıştır.
- E-Okul verilerine göre Mart 2010 tarihi itibarıyla ilköğretim çağında olup okula devam etmeyen 139.691 öğrencinin 109.275’i (36.161 erkek, 73.114 kız) (% 78,2) YSÖP kapsamında bulunmaktadır.
- Eylül 2008’den Nisan 2010’a kadar olan süre içerisinde YSÖP’te 11.154’ü kız, 6712’si erkek olmak üzere 17.866 çocuğun bu programa müracaat ettiği ve bunlardan, 15.450’sinin programı tamamladığı gözlenmiştir.
- İlköğretim çağındaki okullulaşma oranlarındaki cinsiyet eşitsizliğinin kapatılması için uygulamaya konulmuş olan “Haydi Kızlar Okula” Projesi devam etmektedir.
- Ortaöğretimde özellikle kız çocuklarının okullaşma oranlarını artırmayı, okullaşmada % 100’lük ulusal hedefe ulaşılmasına katkı sağlamayı ve 2010-2011 eğitim-öğretim yılında hiç bir kız çocuğunu eğitim sisteminin dışında bırakmamayı amaçlayan; ilköğretim sonrasında ortaöğretime devam etmeyen kız öğrencilerin Kız Teknik ve Meslek Liselerine kayıt olarak ortaöğretime devam etmeleri için; 2010/38 sayılı Genelge hazırlanmıştır.

- Ülkemizde ilköğretim 8 yıla çıkarılmış olmakla birlikte, kayıtlı öğrencilerin devamlarının sağlanmasında sıkıntılar ve eğitim sisteminden kopuşlar gözlemlenmektedir. Bu kopuşları önlemek, devamsızlık riski altında bulunan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını desteklemek ve izlemek amacıyla devamsızlığın işlevsel tanımları yapılmış, Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Modeli (ADEY), Risk Değerlendirme İhtiyaç Formu ve Eylem Planları geliştirilmiştir. Devamsızlığın beraberinde başarısızlığa, başarısızlığının okul terkine sebep verdiği unutulmamalıdır. Okulu terk eden çocuğun, kanunla ihtilafa düşmesi, suça sürüklenme ihtimali yüksektir. Bu durumları engellemek bakımından zamanında ADEY uygulamalarını anlamak, sahip çıkmak, yönetmek hayati önemdedir.
- Kadının aile ve toplum içindeki konumunun iyileştirilmesi, kız çocuklarının okullaşmasının artırılması, cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla yapılan 13 bölümlük “Penceremde Umut” adlı televizyon programı, halen Bakanlığın web sayfasındaki İnternet Radyo-TV’ de yayınlanmaktadır.
- Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik olarak 5 bölümlük televizyon programının tasarımı tamamlanmış olup senaryo yazımına başlanmıştır.
- Ailede ve okulda şiddetin önlenmesini konu alan 10 bölümden oluşan televizyon programlarının senaryoları tamamlanmış olup, yapımlarının 2010 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Bu programlarda da kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile ilgili bölümler de yer almaktadır.
- Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış olan ailede ve okulda şiddetin önlenmesini konu alan 3 adet spot program İnternet Radyo-TV’de yayınlanmaktadır.
- 0-6 yaş grubu çocuklar için yapılan “Büyüyen Adımlar” adlı televizyon programının, Aile İçi İletişim bölümünde kadının aile içindeki yeri ve şiddetin önlenmesi ile ilgili konulara değinilmiştir. “Büyüyen Adımlar” adlı televizyon programı İnternet Radyo-TV’de yayınlanmaktadır.
- IPA (Katılım Öncesi Mali Yardım İşbirliği)’nin 4. Bileşeni; İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının 2008 Programı kapsamında; “Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşma Oranının Arttırılması Operasyonu” hazırlık çalışmaları Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı koordinesinde İlköğretim Genel Müdürlüğü ile birlikte devam etmektedir. Proje kapsamına alınan 8 ilde (Batman, Bitlis, Erzurum, Mardin, Şanlıurfa,

Şırnak, Hakkâri, Siirt) bulunan 8 Yatılı İlköğretim Bölge Okulunun donatımının yapılması ve bu kapsamda kız çocuklarının okullulaşma oranlarının artırılması hedeflenmektedir.

Aktivite 3.3: Gerek okul öncesi ve gerekse temel öğretimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının gözetilmesi ve bu duyarlılığın ders programlarında, yaşam becerileri kapsamında verilmesi

Sorumlu Kuruluş: MEB

Aktivite 2.3'te yer alan MEB faaliyetlerine ek olarak;

- Demokratik Yurttaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi ile kapsam daha da genişletilmiştir. Okul öncesi dönemden başlayarak ortaöğretim düzeyinde demokrasi, insan hakları, uzlaşma kültürünün esas alındığı müfredat oluşturma, öğretmen eğitimi ve bu değerler çerçevesinde okul kültürünün oluşturulması hedeflenmektedir.
- Aile eğitimleri; 0-18 yaş aralığında çocuğu olan aileler için yeniden yapılandırılmıştır. Bu amaçla altı üniversiteden seçilen alan uzmanlarından oluşan bilim kurulu ile birlikte Milli Eğitim Bakanlığına ve diğer bakanlıklara bağlı genel müdürlüklerle işbirliği yapılarak 0-18 Yaş Aile Eğitim Programı Bilim Kurulu ve diğer paydaş kurumların uzmanlarının bilgisi dahilinde; kendi içinde 0-3 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-18 yaş aralıklarında yeni Ulusal Aile Eğitim Programları geliştirilmiştir.
- Bu alanda programın uygulanmasında görev alacak öğretmenleri eğitmek üzere; Ocak 2010'dan itibaren bu güne kadar; MEB, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Adalet Bakanlığında seçilen 54 kişilik bir Formatör ile altı farklı grup halinde toplam 396 kişilik Eğitici Eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- İlköğretim 1-5'inci sınıflar Türkçe öğretim programında; metinler ile görsellerin seçiminde; öğrencinin sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek; cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. içeren öğelerin yer almayacağı belirtilmiştir.
- İlköğretim 1-3'üncü sınıflar Hayat Bilgisi Öğretim Programının "İnsan Hakları ve Vatandaşlık" konulu ünitesinde; çatışmaları şiddete başvurmadan çözebilme becerisi kazanım olarak verilmiştir.
- İlköğretim 4-8'inci sınıflar Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında; kadına ve çocuğa karşı şiddet, ayrımcılık ve her türlü istismar; ahlakî olmayan tutum ve davranışlar olan küfür, taciz, her türlü şiddet, soygun, çalma, kapkaç gibi kötü davranışlara ve

toplumdaki olumsuz etkilere özellikle vurgu yapılacağı, öğrenme alanları içerisinde verilmiştir.

- İlköğretim 6-8'inci sınıflar Medya Okuryazarlığı Öğretim Programının “İnternet (Sanal Dünya)” konulu ünitesinde; öğretmen tarafından bilgisayara yüklenerek ya da internet ortamında oynanan şiddet vb. zararlı içerik taşıyan oyunların bireysel ve toplumsal sakıncaları konusuna özellikle vurgu yapılacağı etkinlik örneklerindeki açıklamalarda verilmiştir. Ayrıca izlenen programlarla ilgili olarak hazırlanan anketlerde; şiddet vb. rahatsız eden unsurlar seçenekler arasında sayılmıştır.

- 2006 yılında yenilenmiş bulunan okul öncesi eğitimi programı toplumsal cinsiyet ve şiddetin önlenmesi konularında duyarlı bir içeriğe sahiptir. Programda “Cinsiyet rollerinin aşırı yada yanlış vurgulanmasının yaratıcılığı olumsuz etkilediği” ifadesine yer verilmekte ve eğitimcilerin kız ya da erkek tüm çocuklara eşit yaklaşım geliştirmesinin gerekliliğine değinilmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarına kayıt sürecinde de kız ve erkek öğrenci sayılarının eşit tutulması hassasiyet konularından birisi olup, ülke genelinde okul öncesi eğitimi alanındaki okullaşma verilerine bakıldığında cinsiyetler arası kayda değer bir eşitsizlik olmadığı gözlenmektedir.

- İlköğretim çağ nüfusundaki kız erkek tüm çocukların bilişim teknolojilerine erişimlerinin ve katılımları önündeki engellerin kaldırılmasına ve teşvik edilmesine yönelik tüm ilköğretim okullarında Bilişim Teknolojileri sınıfları mevcuttur. Bununla birlikte yürürlüğe giren yeni uygulama ile ilköğretim okullarındaki Bilgisayar Teknolojileri sınıflarının bütün dersliklerde bilgisayar olması şeklinde bir düzenlemeye gidilmesi ve bu bağlamda bütün çocukların internet ve bilgisayar gibi yeni iletişim teknolojilerine daha kolay ulaşabilmeleri hedeflenmektedir.

Aktivite 3.4: Kız çocuklarını eğitime kazandırmak için yatılı pansiyonlu hizmetler sağlamakla birlikte ekonomik ve sosyal destek sağlanması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- Ülke genelinde kız çocukların barındığı 24 adet Yatılı Bölge Okulu bulunmaktadır. Bu okullardan 15'inde sadece kız çocukları barındırılmaktadır. Okullarda barındırılan toplam kız öğrenci sayısı 2465'dir.

- Milli Eğitim Bakanlığı Burslarından kız çocuklarının yararlandırılması çalışmaları yapılarak; 2002 yılında bursluluktan yararlanan kız öğrenci sayısı %42 iken 2010 da bu oran

%47'ye yükseltilmiş olup, kız çocuklarının bursluluktan daha çok yararlanması için Parasız Yatılılık ve Bursluluk sınavlarına başvuru süresinde okullardaki sınıf öğretmenleri, rehberlik servisleri ile yöneticilerin rehberlikte bulunup daha etkin çalışma yaparak sınavlara katılmaları sağlanarak öğrencilere karşılıksız ekonomik ve sosyal destek verilmektedir.

Aktivite 3.5: Kız çocuklarının eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanmasının önünde duran engellerin bilimsel araştırmalar yapılarak tespit edilmesi. Kız çocuklarına yönelik cinsiyet ayrımcılığına bağlı engellerin ortadan kaldırılması için gereken çalışmaların planlanması ve uygulanması.

Sorumlu Kuruluş: MEB, YÖK, TÜİK

- İlköğretime erişimin önündeki engeller belirlenmiştir. Bu engellerin çözümü için protokol taslağı hazırlanmış, ilgili 20 genel müdürün katılımıyla eğitime erişim ve devamın izlenmesi işbirliği toplantısı yapılmıştır.
- Okula zamanında kayıt olmama sorununun boyutları ile birlikte niteliklerinin tespit edilmesi, çocukları okula zamanında kaydolmayan hanelerin profillerinin çıkarılması, sorunun sebeplerinin araştırılması ve bu bulgulara dayanarak sorunun çözümüne yönelik stratejilerin geliştirilmesi amacıyla “Geç Kayıt Araştırması” yapılmıştır.

Sonuç olarak; zamanında kaydolmamanın sebeplerinin araştırıldığı bu çalışma ile ekonomik faktörler (örneğin ailelerin okul masraflarını karşılayamaması, işsizlik), sosyal ve kültürel faktörler (örneğin ebeveynlerin kendi eğitiminin yetersiz olması), zamanında kaydolmanın öneminin algılanmaması, kız çocuklarının eğitilmemesi, dil sorunu, gelenekler, okullarla ilgili sorunlar (örneğin ulaşılabilirlik, taşınmalı eğitim, kaynak sıkıntıları), ebeveynlerin bilinçlendirilmesi, ailelerin yapısal özellikleri (örneğin çok çocuk, anne baba eğitim düzeyleri), okula başlama yaşına dair yaşanan kargaşa, okul yaşına gelen çocuklarla ilgili tarama çalışmalarının yetersizliği gibi faktörler olduğu belirlenmiştir.

- İstanbul Teknik Üniversitesi'nde “Türkiye’de Kız ve Erkek Çocukların Eğitim Düzeylerindeki Farklılaşmalar: Zaman İçerisinde Ne Değişti?” Araştırması yürütülmüştür.
- Gazi Üniversitesi'nde İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerine Verilen “Davranışsal Özerklik Gelişimi Eğitim Programı”nın Öğrenim Devamlılığına Etkisinin İncelenmesi” Araştırma Projesi yürütülmektedir.

Aktivite 3.6: Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, bu konuda eğitim, danışmanlık ve finansal hizmetlerin sunulması

Sorumlu Kuruluş: İŞKUR, KOSGEB

- Nisan 2010 itibariyle İŞKUR tarafından işe yerleştirilen erkek sayısı 13.377, kadın sayısı 3.747 ve toplamda ise 17.124 kişidir.
- British Council işbirliği ile 2009 yılında başlatılan ve 25 Şubat 2010 tarihinde yapılan Kapanış Toplantısı ile sona eren, İŞKUR'un, Türkiye'de kadınların istihdama katılımına yönelik stratejiler geliştirme kapasitesini, toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığında artırmayı amaçlayan "Kadın İstihdamının Artırılmasına Yönelik Strateji Geliştirme Projesi"nin finansmanı İngiltere Büyükelçiliği tarafından karşılanmıştır. Proje çalışmaları süresince İngiltere ve AB üyesi ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın istihdamı konusundaki deneyimleri ve uygulamaları incelenmiş, "Kadın İstihdamının Artırılması İçin Stratejik Plan ve Eylem Planı Önerisi" ile "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: El Kitabı" hazırlanmıştır.
- İŞKUR tarafından yürütülen "Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" kadınların istihdam edilebilirliklerini arttırmak, onların daha çok ve daha iyi işlere girişlerini kolaylaştırmak ve kadınların işgücüne katılımlarının önündeki engelleri azaltmak amacıyla, özellikle yerel düzeyde, İŞKUR'u daha etkili kamu istihdam hizmeti sunması için desteklemektir. Operasyonun hedef grupları bakım sorumlulukları nedeniyle uzun süre işsiz kalmış kadınlar ve daha önce tarım sektöründe çalışmış olan kadınları da içerecek şekilde kentsel alanlarda yaşayan, işsiz ve işgücüne dahil olmayan kadınlardır.
- Toplumsal yaşamda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkanının sağlanması amacıyla; "Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması" konulu Başbakanlık Genelgesi 25/05/2010 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Genelge kapsamında ÇSGB koordinasyonunda sorumlu kuruluşların üst düzey yetkililerinden oluşan "Kadın İstihdamı Ulusal Koordinasyon Kurulu" çalışmalarına başlamıştır.
- ILO-İŞKUR işbirliği ile Ankara, Konya, Gaziantep illerinde yürütülen "Türkiye'de Kadınlar için İnsana Yakışır İş İmkanları Sağlanması Yoluyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gerçekleştirilmesine Yönelik Aktif İş Gücü Piyasası Politikaları Projesi" kapsamında mesleki

eğitime katılan kadınların iş yaşamına katılımlarının desteklenmesi amacıyla KİHEP eğitimi Genel Müdürlük tarafından verilmiştir. Eğitim alan kadın sayısı 727'dir.

- KOSGEB Tekirdađ İGEM tarafından, Ticaret ve Sanayi Odaları ile işbirliği yapılarak, Tekirdađ, Çorlu ve Keşan'da 18 yaş ve üzeri kadınlara yönelik Mart-Mayıs 2010 döneminde üç adet uygulamalı girişimcilik programı gerçekleştirilmiştir.
- 2010 yılında şimdiye kadar planlanan 51 adet KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programından, gerçekleştirerek sonuçları Girişimciliği Geliştirme Müdürlüğü'ne ulaşan 10 adet programa toplam 150 kadın, 70 erkek katılım sağlamıştır.
- İş ve meslek seçme aşamasında bulunan işsizlere; bireysel ve grup görüşmeleri aracılığıyla, iş bulma ve işi elinde tutma konularında yardımcı olunmakta, özgeçmiş hazırlama ve etkili iş görüşme teknikleri hakkında bilgi verilmektedir. 2010 yılında Mart sonu itibari ile Meslek Bilgi Merkezlerinden 19.714, bireysel görüşme hizmetlerinden 33.233 işsiz faydalanmıştır.
- MEB bünyesinde düzenlenen; Çocuk Bakım Elemanı Kursuna 2.079, Hasta Bakım Elemanı Kursuna, Hasta Refakatçisi Kursuna 140, Hasta ve Yaşlı Refakatçisi Kursuna 726 kadın kursiyer katılım sağlamıştır.
- KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Bu kapsamda, "destek oranı 1. ve 2. bölgeler için %60, girişimcinin kadın ve özürlü olması halinde %70 olup; 3. ve 4 bölgelerde bu oran %70, girişimcinin kadın ve özürlü olması halinde %80 olarak" düzenlenmiştir.
- KOSGEB bünyesinde Ocak-Ekim ayları arasında tamamlanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ile 1144 kadın girişimci adayı eğitilmiştir.
- Ayrıca 2010 yılında şimdiye kadar gerçekleşen 87 adet KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programına toplam 820 kadın, 1121 erkek katılım sağlamıştır.
- İŞGEM'lerin yanında kadın girişimcilere yönelik K-İŞGEM'ler hayata geçirilmiştir.
- Kredi Faiz desteği sayesinde, çeşitli kredilerin kullandırılması sağlanmıştır.
- 24/09/2010 tarihinde İŞKUR ile KOSGEB arasında "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü" (UGEP) imzalanmıştır. Bu Protokolün amacı; İŞKUR tarafından istihdamın korunması, artırılması ve geliştirilmesi, işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla; "Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programlarının" düzenlenmesi, eğitimlerden

mezun olarak kendi işini kuran girişimcilerin “KOSGEB Yeni Girişimci Desteğine” başvurularının sağlanmasıdır. Haziran-Aralık 2010 döneminde “Girişimcilik” kurslarından 2.971 kadın yararlanmıştır.

- Diğer tarafından; DPT tarafından yürütülen Sosyal Destek Programı (SODES), GAP Eylem Planı'nın “Sosyal Gelişiminin Sağlanması” bileşeni altında beşeri sermayenin geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin sağlanması ihtiyacını etkin bir şekilde karşılamak üzere, 2008 yılında GAP illerinde uygulamaya konulmuştur. Program, 2010 yılında DAP illerini de içerecek şekilde genişletilmiştir.

SODES ile istihdam, sosyal içerme, kültür, sanat ve spor alanlarındaki projeler desteklenmektedir. Programın başlıca yararlanıcıları başta kadınlar, çocuklar, gençler ve yoksullar olmak üzere tüm dezavantajlı kesimlerdir.

SODES'in en önemli amacı bölgenin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmaktır. Valiliklerin koordinasyonunda yerel düzeyde hazırlanan ve uygulanan SODES projeleri, istihdam edilebilirliği artırmayı, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarını sağlamayı ve kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine katkı vermeyi hedeflemektedir.

SODES projeleri, bölgede, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Birçok proje söz konusu kuruluşların ortaklığıyla hayata geçirilmekte ve elde edilen sinerji ile farklı toplum kesimleri bölgesel ve ulusal düzeydeki kalkınma çabasına daha fazla katkı sağlayabilmektedir. Uygulama sürecinde yerel aktörler geniş bir biçimde yetkilendirilmekte, bu durum, bir yandan SODES'e esneklik kazandırırken, bir yandan da uygulanan projelerin yerel düzeyde daha fazla sahiplenilmesini sağlamaktadır.

2010 yılında SODES'e ayrılan toplam bütçe 155 milyon TL olup, 1.187 adet proje finanse edilecektir. Ayrıca 3,5 milyon TL. valiliklerin projeleri izleme ve yürütme kapasitelerini geliştirmek amacıyla aktarılmıştır. 2010 yılı bütçesinin üçte biri STK'lara ayrılmıştır. 49 milyon TL. toplam bütçeli 376 adet STK projesi desteklenmiştir. 2011 yılında SODES bütçesi 200 milyon TL.'ye yükseltilecektir.

Aktivite 3.7: Kadınlara yönelik istihdam garantili meslek edindirme kurslarının iş piyasasında ihtiyaç duyulan alanlarda çeşitlendirilerek artırılması

Sorumlu Kuruluş: İŞKUR

- Aktif İstihdam Tedbirleri ve Yerel Düzeyde Türkiye İş Kurumu'na Destek Projesi (AİPP/2) kapsamında eğitim alan kadın kursiyer sayısı 4.734, erkek kursiyer sayısı 5.959, işe yerleştirilen kadın kursiyer sayısı 573, erkek kursiyer sayısı 1.789'dur.
- İŞKUR tarafından gerçekleştirilen İşgücü Yetiştirme Programları kapsamında yürütülen kurslara (İşgücü Yetiştirme Kursları/Genel, İşgücü Yetiştirme Kursları/İstihdam Garantili, Çalışanların Mesleki Eğitimi, İşgücü Yetiştirme Kursları/TYÇP, Staj, Girişimcilik, Özürlü Kursları, Hükümlülere / Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar) Mayıs 2010 itibariyle 42,362 kadın kursiyer katılım sağlamıştır.
- 1 Haziran-15 Aralık 2010 tarihleri arasında İşgücü Yetiştirme Kurslarımıza katılan kadın sayısı 41.932'dir. Bu kurslardan istihdam garantili kurslara 10.418 kadın katılmıştır ve 776 kadın istihdam edilmiştir. Toplamda İşgücü Yetiştirme Kurslarında ise 2.154 kadın istihdam edilmiştir.

Aktivite 3.8: Yoksulluğun azaltılması amacıyla, pozitif ayrımcılık içerecek şekilde, yoksul kadınların ve kadın başlı ailelerin gelir getirici faaliyetlerinin, İl Özel İdaresi Kanunu kapsamında Mikro Kredi uygulamalarıyla desteklenmesi

Sorumlu Kuruluş: İçişleri Bakanlığı (Valilikler)

- Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve yoksulluğun önlenmesi için dünyada ve ülkemizde örnekleri olan mikro kredi uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla ve İl Özel İdaresinin görev ve yetkileri arasında yoksullara mikro kredi verilmesinin de yer alması nedeniyle, bu Kanunun söz konusu maddesinin özellikle pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak 81 İl Valiliğimiz tarafından uygulanması hususunda KSGM'nin İçişleri Bakanlığı nezdindeki girişimleri neticesinde uygulamalar başlatılmıştır. Uygulamaların değerlendirilmesi amacıyla KSGM tarafından "Mikro Kredi Uygulamaları Envanteri Çalışması" yürütülmektedir.

Aktivite 3.9: Çalışma hayatında yönetici konumundaki kadınların sayısının artırılması için gerekli desteğin sağlanması

Sorumlu Kuruluş: Kamu Kurum ve Kuruluşları, Özel Sektör

- Bugün Türkiye'de üniversitelerde kadın öğretim elemanı oranı yaklaşık % 41.5'tir. Bu kapsamda, profesörler içerisinde kadın oranı %27,4, doçentler içerisinde kadın oranı %31,6,

öğretim görevlileri içerisinde kadın oranı %38,5'tir.(TÜİK, 2008-2009). Ayrıca, 132 üniversitenin 13'ünde kadın rektör görev yapmaktadır. Mimarların yüzde 39'u (Mimarlar Odası, Haziran 2010), avukatların ise yüzde 36'sı, ve bankacıların %50,2'si, polislerin %5,6'sı (TÜİK,2008) kadındır.

- Kadınların bürokrasi içerisinde üst düzey karar verici konumlarda yer alması da oransal olarak düşüktür. Bürokraside üst düzey yöneticilerin %93'ü erkek, %7'si kadındır. (Devlet Personel Başkanlığı, Haziran 2010)
- Türk Dışişlerinde görev yapan 110 Büyükelçimizden 11'i kadındır (DİB, Haziran 2010).
- Ülkemizde kadın Vali bulunmamaktadır. 439 Vali Yardımcısından 10'u kadındır. 852 Kaymakam'ın 15'i kadındır. 261 Kaymakam adayının ise sadece 8'i kadındır. (İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Haziran 2010)
- Kadınların üst düzey bürokrasi içinde durumlarına bakıldığında, 20 müsteşar içerisinde yalnızca Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı kadındır.
- Bakanlıklarda 61 erkek, 2 kadın Müsteşar Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.42 Bağlı Kurum Genel Müdürünün 5'i, Bakanlık bünyesindeki 96 Genel Müdürün yine 5'i kadındır. 384 Genel Müdür Yardımcısından 36'sı, 959 Daire Başkanından ise 139'u kadındır (DPB, Temmuz 2010). Ülkemizde savcılarının %5,2'si, hâkimlerin ise %28'i kadındır.(TÜİK, 2008 yılı verisi).

Aktivite 3.10: Kadın konusunda çalışan STK'ların proje hazırlama, yürütme ve kaynak bulma konularındaki kapasitelerinin geliştirilmesi

Sorumlu Kuruluş: KSGM

- 2006-2008 Yıllarında yürütülen Proje kapsamında STK'lara; proje hazırlama, yürütme, kapasite geliştirme eğitimleri verilmiştir. Ayrıca 2010 yılında, anılan çalışma KSGM tarafından STK'lara yönelik olarak tekrarlanacaktır.

Aktivite 3.11: Makul ücret karşılığında yaşlı, özürlü ve çocuk bakım hizmetlerini sunacak bakım evleri ve kreşlerin sayısının artırılması için kamu ve özel sektör desteğinin sağlanması

Sorumlu Kuruluş: MEB, SHÇEK, Yerel Yönetimler

- Korunmaya muhtaç çocuklara ilişkin özel çocuk yuvaları ve özel yetiştirme yurtlarının açılması ve işletilmesine ilişkin yasal düzenlemeleri içeren mevzuat çalışmaları devam etmektedir.
- SHÇEK'ten izin alarak faaliyet gösteren özel kreş ve gündüz bakımevlerinin açılışı, işleyişi, denetimi ve yaygınlaştırılması ile ekonomik yoksunluk içinde olan ailelerin çocuklarının özel kreş ve gündüz bakımevlerinden ücretsiz faydalanmaları çalışmaları yürütülmektedir.
- Özürlü bakım hizmetleri kapsamında, bakıma ve korunmaya ihtiyaç duyan özürlü bireylerin öncelikle ailelerinin yanında bakılmaları için "Evde Bakım Hizmetinden" veya aile danışma ve rehabilitasyon merkezlerinin gündüzlü bakım hizmetinden yararlanmaları sağlanmaktadır. Aile yanında bakımı sağlanamayacak olan özürlü bireyler ise yatılı bakım hizmeti sunan resmi veya özel bakım merkezlerine yerleştirilmektedir. Evde bakım hizmeti kapsamında özürlü bireyin bakımını üstlenen akrabaya aylık bir net asgari ücret ödenmektedir.
- Ekim 2010 itibariyle SHÇEK'e bağlı olarak özürlü bireylere gündüzlü bakım hizmeti sunulan 7 aile danışma ve bakım merkezi, yatılı bakım hizmeti sunan 72 bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Kurumun izniyle ve denetiminde bakıma muhtaç özürlü bireylere hizmet sunulan özel bakım merkezlerinin sayısı ise 70'e ulaşmıştır. Bu merkezlerin yatılı, gündüzlü ve özürlü bireyin evine bakıcı gönderilerek evde bakım hizmeti sunması mümkündür.
- SHÇEK'ten izin alarak faaliyet gösteren özel kreş ve gündüz bakımevlerinin açılışı, işleyişi, denetimi ve yaygınlaştırılması ile ekonomik yoksunluk içinde olan ailelerin çocuklarının özel kreş ve gündüz bakımevlerinden ücretsiz faydalanmaları çalışmaları yürütülmektedir.
- Ülke genelinde SHÇEK'e bağlı 9158 kapasiteli toplam 96 Huzurevi / Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi bulunmaktadır. Bağlı kuruluşlarda bakım hizmetlerinden ücretli olarak yararlanan 4219 yaşlıdan 1846'sı kadın- 2373'ü erkek; ücretsiz olarak yararlanan 3585 yaşlıdan 1198'i kadın- 2387'si erkektir.
- 2010 yılı içerisinde 11 ilde 818 kapasiteli 14 yeni yaşlı kuruluşu hizmete açılmıştır.
- Ülkemizde SHÇEK'e bağlı huzurevleri dışında diğer bakanlıklara ve belediyelere ait 28, dernek ve vakıflara ait 32, azınlıklara ait 7, özel kişilere ait 120 adet olmak üzere toplam

187 adet 13668 kapasiteli Huzurevi/Yaşlı Bakım Merkezi bulunmaktadır. Halen bu kuruluşlarda 9567 yaşlı kalmakta olup, bunların 3826'sı (%40) kadın, 5741'i (%60) erkektir.

- 2010 yılı içerisinde SHÇEK dışında 16 adet Huzurevi/Yaşlı Bakım Merkezi açılmıştır.

Aktivite 3.12: Kadın öğretmenlerin ve eğitimcilerin, MEB'nin her düzeyinde eğitim yöneticisi konumlarına getirilmesini sağlayacak özendirme ve düzenlemelerin yapılması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- 13.08.2009 /27318 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik ekinde: "Atölye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmenlerinden mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları müdür yardımcılığına ve müdür başyardımcılığına başvuruda bulunanlar ile yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumu yöneticiliklerine başvuruda bulunan kadın adaylara, değerlendirme sonucu çıkan toplam puanın %15'i ayrıca ek puan olarak eklenir." maddesi yer almaktadır.

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ile Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesinin ortaklaşa yürüttüğü "Kadına Karşı Ayrımcılık ve Şiddet Konusunda Öğretmenlerin Eğitimi Projesi" kapsamında 2005 yılından bu yana farklı periyotlarla belirlenen illerde öğretmenlerin katılımı ile atölye çalışmaları yapılmaktadır. Bu seminerlerde vatandaşlık eğitimi, insan hakları ve kadına karşı şiddet olguları etkinlik tabanlı uygulamalarla ele alınmaktadır. Bu sayede yapılacak çarpan etkisi ile toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi ve kadına karşı ayrımcılık konusunda duyarlı olunması sağlanmaya çalışılmaktadır. Ekim ve Kasım 2010 dönemlerinde Batman ve Mersin'de iki atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

Aktivite 3.13: Kadının çalışma hayatına girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemlerin alınması

Sorumlu Kuruluş: ÇSGB

- Toplumsal yaşamda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkanının sağlanması amacıyla; "Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması" Başbakanlık Genelge 25/05/2010 tarihinde Resmi Gazete yayımlanmıştır.

- Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından, Katılım Öncesi Mali Yardım 2008 Yılı Programlaması IPA 1. Bileşeni kapsamında “Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi” yürütülecektir. Proje'nin temel hedefi, cinsiyet eşitliği konusunda Türk mevzuatının AB Müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi ve söz konusu Müktesebatın uygulanmasından sorumlu kurumların kapasitesinin geliştirilmesidir.

HEDEF 4: Aile içinde şiddet gören kadına ve varsa çocuk/çocuklarına yönelik ulaşılabilir koruyucu hizmetlerin düzenlenmesi ve uygulanmasını sağlamak

Aktivite 4.1: Şiddet mağduru ya da risk altındaki kadınlara sunulması gereken hizmetlerin (koruma, barındırma, tedavi, meslek/iş edindirme, güçlendirme, yasal haklar, çocuk/yaşlı bakımı ve rehabilitasyon vb.) tanımlanması, standartlarının ve prosedürlerinin belirlenmesi, (hizmet ağı modeli geliştirilmesi), denetim mekanizma modelinin oluşturulması

Sorumlu Kuruluş: KSGM, SHÇEK

- Ebeveyn bakımından yoksun çocuklar için dünya genelinde belirlenen 28 minimum standardın, Türkiye için uyarlanması çalışmaları tamamlanmış olup söz konusu standardın SHÇEK kuruluşlarında ölçülebilirliğine ilişkin çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların tamamlanması ile standart bir denetim mekanizması modeli oluşturulacaktır.
- SHÇEK; kadının şiddete karşı korunması ve güçlendirilmesi politikaları bağlamında kadın konukevleri, toplum merkezleri ve aile danışma merkezleri kanalı ile hizmetlerini yürütmekte, kadınların hakları ve bu hakların kullanımı ile ilgili eğitim programlarını sürdürmektedir.
- Aile Danışma Merkezleri, Toplum Merkezleri ve Kadın Konukevlerinin bulunduğu üç ilde uygulanmak üzere başlatılan Aile İçi Şiddetle Mücadele (DOVE) projesinin uygulanması çalışmaları yapılmaktadır. Bu proje ile multi sektörel bir yaklaşımla aile içi şiddet mağdurları için destek mekanizmalarını güçlendirici ve şiddeti önleyici bir model geliştirilmesi hedeflenmiştir.
- (DOVE) Projesi kapsamında; personelin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, yeni ve etkin mesleki müdahaleler konusunda bilgi edinmeleri amacıyla 36 saati teorik, 24 saati supervizyondan oluşan “Çatışma Çözümleme ve Arabuluculuk” eğitimi, 11.10.2010-11.11.2010 tarihleri arasında Ankara’da Toplum Merkezi, Aile Danışma Merkezi, Kadın Konukevi ve Genel Müdürlükten 25 meslek elemanının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Aktivite 4.2: Hizmet sunumunda yer alan profesyonellerin madde 4.1'e uygun olarak hazırlanan görev tanımları, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde gerekli niteliklerin kazandırılması için eğitim programlarının uygulamaya konulması

Sorumlu Kuruluş: KSGM

Aktivite 2.1 altında yer alan çalışmalar Aktivite 4.2 için de geçerlidir.

Ayrıca Sağlık Bakanlığı bünyesinde;

- 81 ilde mevcut olan 90 adet Üreme Sağlığı Eğitim Merkezleri ile 14 Üreme Sağlığı Bölgesel Eğitim Merkezinde 700 civarında eğitici görev yapmaktadır. Bu eğitimciler tarafından Üreme Sağlığına Giriş, Güvenli Annelik ve Acil Obstetrik Bakım, Aile Planlaması Danışmanlığı, Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, Eğitim Becerileri, İleri Eğitim Becerileri, İzleme Değerlendirme Eğitim Modülleri ile hekim, ebe hemşire ile diğer hekim dışı sağlık personelinin hizmet içi eğitimleri sürdürülmektedir.

Tüm modüllerin kesişen konuları "Üreme Sağlığına Giriş" modülü olarak ayrı bir modül şeklinde yapılandırılmıştır. Üreme Sağlığına Giriş modülünün temel içeriklerinden biri de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Şiddet konularıdır. Söz konusu eğitimler kapsamında 2010 yılında 2666 kişi Üreme Sağlığına Giriş, 3118 Güvenli Annelik, 2835 kişi Aile Planlaması, 1868 kişi CYBE, 1902 kişi Gençlik konularında eğitim almışlardır.

Aktivite 4.3: Kadın konukevlerinin nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi amacıyla Avrupa Birliği standartları dikkate alınarak altyapı standartlarını ve alternatif işletim modellerini içeren bir yönergenin hazırlanması

Sorumlu Kuruluş: SHÇEK

- SHÇEK'e bağlı olarak 2010 Haziran- 2010 Aralık döneminde 9 kadın konukevi daha hizmete açılarak kadın konukevi sayısı 43'e, kapasite toplamı ise 770'den 943'e ulaşmıştır.
- Kadın konukevi bulunmayan illerde öncesi hizmet kapsamında güvenli ilk kabul mekânlarının/birimlerinin belirlenmesi sağlanmıştır.
- SHÇEK'e bağlı 43 konukevi dışındaki 22 kadın ile birlikte ülke genelindeki toplam kadın konukevi/sığınmaevi sayısı 65'e, kapasite toplamı ise 1533 yükselmiştir.
- "Aile İçi Şiddet Mağdurlarına ve Mağdur Çocuklara Yönelik Verilen Hizmetlerin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Protokol"

kapsamında aile içi şiddet mağdurlarına yönelik hizmetlerin kapasitesinin artırılması ve işbirliğinin geliştirilmesi çerçevesinde uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi, çözüm önerilerinin ortaya konulması ve hayata geçirilmesi amacıyla EGM ve SHÇEK kurum temsilcilerinin katılımı ile ikinci değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- Kırsal kesimdeki aile içi şiddet mağdurlarının da 7 gün 24 saat esasıyla ve en kısa sürede güvenli mekanlara ulaştırılması ve kadın konukevlerine kabul işlemlerinin tamamlanmasının sağlanması amacıyla, 09.11.2010 tarihinde SHÇEK ile Jandarma Genel Komutanlığı arasında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Aktivite 4.4: Yerel yönetimlerce kadın konukevlerinin açılması ve STK'lar tarafından kurulmuş ya da kurulacak olan bağımsız konukevi ve kadın dayanışma merkezi açma ve işletme girişimlerinin, yerel yönetimler ve İl Özel İdareleri tarafından desteklenmesi

Sorumlu Kuruluş: Valilikler, Yerel Yönetimler

- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından, Avrupa Birliğinin mali katkısı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun teknik desteği ile yürütülen ve Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Samsun illerine, kadınların insan haklarının korunmasına katkıda bulunmak ve şiddete uğrayan kadınlara yeterli düzeyde koruma sağlamak üzere, belediyelere kadın sığınmaevi kurup işletme konusunda destek vermeyi ve özellikle Belediyeler Kanunu'nun 50 binden fazla nüfusu olan belediyelere verdiği kadın sığınmaevi açma ve işletme görevinin yerine getirilmesine destek olmayı amaçlayan "Kadın Sığınmaevleri Projesi" Kasım 2010'da tamamlanmıştır. Bu kapsamda 7 ilde 7 sığınmaevi hazır hale getirilmiş olup, 2011 içerisinde hizmet vermeye başlayacaktır.

Aktivite 4.5: Kadın konukevinde kalan kadınların çocuklarının ihtiyaç duyulduğunda, MEB'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarından ücretsiz olarak yararlanmalarının sağlanması

Sorumlu Kuruluş: MEB

- Söz konusu aktivitenin gerçekleşmesine imkan tanıyabilecek Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği 11/g maddesinde yer alan "Kurumlara, kapasitenin 1/10'u oranında şehit, malül, gazi, ve yoksul aile çocukları ücretsiz kabul edilir." hükmü çerçevesinde, konukevinde kalan yoksul ve mağdur kadınların çocuklarının ihtiyaç halinde okul öncesi eğitim hizmetlerinden ücretsiz faydalanmasının önünde bir engel bulunmamaktadır.

Aktivite 4.6: Şiddet mağduru ya da risk altındaki kadınlara ülke genelinde 24 saat ücretsiz hizmet verecek uluslararası standartlarda “ALO ŞİDDET HATTI” kurulması

Sorumlu Kuruluş: SHÇEK

- Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk, Özürlü ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı, şiddet mağduru ya da risk altındaki kadınlara yönelik ülke genelinde 24 saat hizmet esasına göre çalışmalarını sürdürmektedir. Danışma hattı 11 meslek elemanı ile hizmet vermekte iken bir sosyal çalışmacının daha görevlendirilmesi ile meslek elemanı sayısı 12 olmuştur.

Haziran 2010–Aralık 2010 itibariyle ALO 183 HATTI tarafından 11.712 çağrı değerlendirilmiştir. Bunlardan 4706 müracaatçıya bilgi verilerek rehberlik yapılmıştır. 7006 müracaatçıya müdahalede bulunulması için acil müdahale ekip sorumluları, emniyet ve jandarma birimleriyle irtibata geçilmiştir.

Aktivite 4.7: Aile danışmanlık hizmetlerinin, aile içi şiddetle mücadeleyi içerecek şekilde geliştirilmesi

Sorumlu Kuruluş: SHÇEK

- 2010 yılı Mayıs sonu itibari ile toplum merkezlerinde ve aile danışma merkezlerinde yürütülen ailelere yönelik paket eğitim programlarından toplam 522 kişi; Kadının İnsan Hakları Eğitim Programından toplum merkezlerinde 296, aile danışma merkezlerinde 65 kişi, aile danışma, rehberlik ve yönlendirme hizmetlerinden 408 kişi, aile danışmanlığı hizmetinden ise 39 kişi yararlanmıştır.

- MEB Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde, Program Hazırlama ekibi tarafından Halk Eğitim Merkezleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde yetişkinlerin faydalanabileceği şiddet, cinsel taciz, madde bağımlılığı vb. konularda yeni bilgilendirici modül programlar hazırlanmaktadır.

- Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde verilmekte olan mesleki danışmanlık hizmetlerinin ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmayı amaçlayan aile eğitim programlarının yaygınlaştırılması, etkinlik ve verimliliğinin artırılması için hizmet içi eğitimlere ve eğitici eğitimlerine önem verilmektedir.

- Kurumun Stratejik Planında da yer aldığı üzere, koruyucu önleyici sosyal hizmetlere öncelik verilmesi, müracaat odaklı hizmet terk edilerek alan taramalı uygulamalara geçilmesi,

insan haklarını esas alan, halkın katılımının sağlandığı, ulaşana değil, tüm ihtiyaç sahiplerine hizmeti öngören bir sosyal hizmet politikası ile buna uygun yeni bir yapı öngörülmektedir.

Sosyal hizmet ve rehabilitasyon merkezleri adı ile 6 pilot ilde başlatılan bu hizmet ile ihtiyaç sahipleri tespit edilerek, sosyal hizmet müdahalesi ve takibi hedeflenmektedir.

Aktivite 4.8: Kent planlamasında, sokak ve parkların iyi aydınlatılması, acil telefon hatlarına erişilebilirliğin artırılması

Sorumlu Kuruluş: Yerel Yönetimler

- Konuya ilişkin olarak, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, koordinasyonunda 2009 yılında ilgili tüm tarafların katılımıyla düzenlenen Kentleşme Şurasında da, Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyonu tarafından hazırlanan Raporda, sosyal denetimden yoksun, geceleri yeterli aydınlatması olmayan, insanların günlük yaşamlarında tedirginliğe neden olan mekanlar ve terk edilmiş kentsel alanların yeniden düzenlenmesi ve güvenliğin sağlanmasında öncelikle dikkate alınacağı belirtilmektedir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP) kapsamında “kadın dostu” kent anlayışı çerçevesinde pilot iller olarak belirlenen İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Van ve Trabzon illerindeki belediyeler tarafından gerçekleştirilen çalışmalar, yerel yönetimler tarafından dikkate alınmaktadır.

HEDEF 5: Aile içinde şiddet gören kadına ve şiddet failine yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerini düzenlemek ve uygulanmasını sağlamak

Aktivite 5.1: Aile içi şiddetin bir sağlık sorunu olarak tanımlanması, sağlık hizmetlerinin sunumunda kadına yönelik şiddetin dikkate alınması; birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışan ebelerin ve hemşirelerin ev ziyaretleri ve rutin çalışmaları içine kadına karşı şiddet konusunun dahil edilmesi

Sorumlu Kuruluş: Sağlık Bakanlığı, KSGM

- Sağlık Bakanlığı ile imzalanan “*Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü*” kapsamında yürütülen saha eğitimleri, Aktivite 5.1 için de geçerlidir.

Bununla birlikte, yer değiştirmeler sonucu bazı illerdeki eğitici sayısının azalması nedeniyle eğitici eğitimi planlanmaktadır. Yaklaşık 120 personelin yine 5 gün süren bir eğitime alınmaları gerekmekte olup, bütçesinin ayrılması konusunda çalışmalar devam etmektedir.

- Aile Hekimliği uygulamasında 15-49 yaş kadın izlemi, gebe, bebek, loğusa izlemleri performansa dayalı zorunlu alanlar olarak belirlenmiştir.
- Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında ülkemizde en küçük köylerde hizmet veren sağlık evi sayısı son 7 yılda 3 kat artmış 5328'e ulaşmıştır. Kırsal bölgelerde sağlık hizmetini en ücra yerleşim yerlerine ulaştırmak amacı ile gezici sağlık hizmeti uygulamaları geliştirilmiş, hizmet verilmesi gereken nüfusa hizmeti ulaştırma oranı %99'lara çıkmıştır.
- Gezici sağlık hizmetleri uygulaması ile hizmet ulaşamayan gruplara ulaştırılmaktadır. Aile Hekimliği uygulamasında da bunun esasları belirlenmiştir.
- Genç Dostu Sağlık Hizmet Merkezleri 41 adet 1. Basamak ile 2 adet 3. Basamak hastaneler oluşturulmuştur.

Aktivite 5.2: Sağlık kuruluşlarında şiddet mağduru kadınlara yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin verildiği özel birimler oluşturulması ve bu birimlerde sağlık personelinin yanı sıra konu ile ilgili diğer uzmanların ortak çalışma yürütmesi

Sorumlu Kuruluş: Sağlık Bakanlığı

- Ruhsal bozukluklara bağlı olarak ortaya çıkan ve çoğunlukla şiddet mağduru kadınlar arasında da görülen intihar vakalarını önlemeye ilişkin ülkemizde sağlık kuruluşlarınca gerekli tedbirler alınmaktadır. Bu doğrultuda, önleme çalışmalarının bir ayağını, "Acil Serviste İntihar Girişimlerine Psikososyal Destek ve Krize Müdahale Programı" oluşturmaktadır. Bu kapsamda, 50 ilde hastanelerin acil servislerinde oluşturulan "Psikososyal Destek ve Krize Müdahale Birimleri"nde:
 - İntihar riski taşıyan ve intihar girişiminde bulunan hastalar ile diğer kriz durumları,
 - Aile içi şiddet, kayıplar (sevilen birinin kaybı, statü kaybı, sağlığın kaybedilmesi – ölümcül hastalığa yakalanma, organ kaybı, boşanma, iflas vb.),
 - Aile içi sorunlar,
 - İletişim sorunları,
 - Ekonomik sorunlar,
 - Okul, sınav ve gelişimsel dönemlerle ilgili kriz durumları,
 - Alkol ve madde bağımlılığı, ruhsal hastalıklarda kriz durumları,

- Karşı cinsle sorunlar ve cinsel sorunların yol açtığı kriz durumları,
- İstismar olguları,
- İnsan eliyle ya da çeşitli doğal yollarla gelişen zorlu yaşam koşulları (göç, trafik kazaları, sınav kaygısı, yangın, deprem, sel) alanlarında psikososyal destek hizmetleri sağlanmaktadır.
- Hastanelerde Ruh Sağlığı Klinikleri, ruh sağlığı boyutuyla gerekli hizmetleri yürütmektedir.
- Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yine Sosyal Hizmet Birimleri ile kurulması planlanan Psikolojik Hizmetler Birimlerinin bu alanda da hizmet vermesi, şiddete maruz kalan kadınlara hizmet noktasında aktif rol alması, şiddet uygulayanlara yönelik hizmetler verilmesi öngörülmektedir.

Aktivite 5.3: Sağlık kuruluşlarında şiddet uygulayanlara yönelik danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin verildiği özel birimler oluşturulması ve bu birimlerde sağlık personelinin yanı sıra konu ile ilgili diğer uzmanların ortak çalışma yürütmesi

Sorumlu Kuruluş: Sağlık Bakanlığı

- Hastanelerin acil servislerindeki “Psiko-sosyal Destek ve Krize Müdahale Birimleri”nde psiko-sosyal destek hizmeti verilmektedir.
- 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun gereğince Aile Mahkemesi Hâkiminin öngörmesi halinde uygulanacak “şiddet uygulayan bireyin bir sağlık kuruluşuna tedavi için gönderilmesi” gereğince şiddet uygulayan birey, illerde il sağlık müdürlüğünün ruh sağlığı şube müdürlüğüne, ilçelerde ise sağlık grup başkanlığına yönlendirilmektedir.
- 4320 sayılı Kanun gereğince hükmedilen tedavi tedbirinin uygulanma durumu takip edilmektedir.

Aktivite 5.4: Üniversitelerde, sosyal hizmet uzmanlığı, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümlerinin yaygınlaştırılması veya bu bölümlere alınacak öğrenci kontenjanlarının artırılması

Sorumlu Kuruluş: YÖK

- Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığınca Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı nezdinde sosyal hizmet uzmanı yetiştiren Fakültelerin sayılarının artırılması hususunda girişimde bulunulmuştur.

Aktivite 5.5: 5.4’te belirtilen bölümlerden mezun olanların şiddet mağduruna ve şiddet uygulayanlara yönelik hizmet veren birimlerde istihdam edilmesi

Sorumlu Kuruluş: Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, SHÇEK

- Ulusal Eylem Planında yer alan bu aktivite SHÇEK kurumsal plan ve programına dahil edilmiş olup, 2010 yılı atamalarında göz önünde bulundurulması öngörülmüştür.
- Adalet Bakanlığı taşra teşkilâtında, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun kapsamında kurulan ve faaliyette bulunan aile mahkemelerinde 18/12/2009 tarihi itibarıyla 98 psikolog, 97 pedagoğ ve 97 sosyal çalışmacı, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında kurulan ve faaliyette olan çocuk ağır ceza ve çocuk mahkemelerinde ise 49 psikolog, 38 pedagoğ ve 40 sosyal çalışmacı olmak üzere toplam 147 psikolog, 135 pedagoğ ve 137 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır.
- Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü tarafından, ÖSYM’nin 2011 yılında yapılacak yerleştirme sonuçlarına göre; Çocuk Ağır Ceza, Çocuk ve Aile Mahkemelerine 12 psikolog, 14 pedagoğ ve 12 sosyal çalışmacı atamasının daha yapılması planlanmaktadır.
- SHÇEK tarafından, Kadın Konukevlerinde ihtiyaca göre, müdür, sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, hemşire, genel idare, yardımcı ve teknik hizmetler sınıfından personel görevlendirilmesi uygun görülmektedir.

HEDEF 6: Aile içinde şiddet gören kadına ve varsa çocuk/çocuklarına yönelik hizmet sunumunu gerçekleştirmek üzere kurum/kuruluş ve ilgili sektörlerarası işbirliği mekanizmasını kurmak

Aktivite 6.1: Aile içi şiddetle mücadelede kurum/kuruluş bazında yapılacak işbirliği çerçevesinin, hizmet sunum noktalarının, yetki ve sorumlulukların ve yapılacak işlerin tanımlandığı kurumlar arası işbirliği protokollerinin hazırlanması ve imzalanması

Sorumlu Kuruluş: Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, KSGM

- “Aile İçi Şiddet Mağdurlarına ve Mağdur Çocuklara Yönelik Verilen Hizmetlerin Kurumsal Kapasitesinin Artırılması ve İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin

Protokol”; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü arasında, 22.10.2009 tarihinde imzalanmıştır.

Protokolün amacı, aile içi şiddet mağdurları ve mağdur çocuklara verilen hizmetlerin kurumsal kapasitesi ve etkinliğin artırılması, işbirliğinin geliştirilmesi, uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi, hizmetlerin bütün mağdurlar açısından erişebilir olmasının sağlanmasıdır.

Protokol kapsamında “Kadına Yönelik Aile içi Şiddetin Önlenmesinde Polis Rolü ve Uygulanacak Eğitimler Uzman Eğitici Yetiştirme Projesi” başlatılmıştır. Projenin hedefi Emniyet Teşkilatı içinde aile içi şiddetin önlenmesine ilişkin gerçekleştirilecek her türlü eğitim, seminer, sempozyum ve bilimsel aktiviteyi gerçekleştirebilecek bir uzman eğitici grubu yetiştirilmesi olup Nisan 2010 tarihinde başlatılan eğitimlerin Şubat 2011’de tamamlanması planlanmaktadır.

- Yine Protokol kapsamında aile içi şiddet mağdurlarına yönelik hizmetlerin kapasitesinin artırılması ve işbirliğinin geliştirilmesi çerçevesinde uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi, çözüm önerilerinin ortaya konulması ve hayata geçirilmesi amacıyla EGM ve SHÇEK kurum temsilcilerinin katılımlarıyla ikinci toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Ayrıca, ülke genelindeki tüm polis merkezlerinde “Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu” yaklaşık 8 aydır kullanılmaya başlanmıştır.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı bünyesinde, Aile içi şiddet olaylarının analiz edilmesi, soruşturma tekniklerinin geliştirilmesi, Teşkilat birimleri ve kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla 16.09.2010 tarihli Bakanlık onayı ile “Aile İçi Şiddet ile Mücadele Şube Müdürlüğü” kurulmuştur.
- “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü” kapsamında Kasım 2010 itibariyle 61.173 sağlık görevlisinin eğitimi tamamlanmıştır.
- Sağlık Bakanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri ve UNFPA’in ortak yürüttüğü program kapsamında askeri birliklerdeki er ve erbaşlara cinsel sağlık, üreme sağlığı, toplumsal cinsiyet ile aile içi şiddet konularını da kapsayan üreme sağlığı ve aile planlaması eğitimi 2004 yılından bu yana sürdürülmektedir. Bugüne kadar 3 milyonun üzerinde genç erkek nüfus eğitim almıştır.

- Türkiye Aile Planlaması Vakfı, Willovs Foundation gibi STK'larla özellikle anne ölümlerinin yüksek olduğu illerde üreme sağlığı projeleri yürütülmektedir.

Aktivite 6.2: Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik olarak yerel düzeyde valilik, emniyet, jandarma, belediye, müftülük, üniversite, meslek örgütleri ve STK temsilcilerinin katılımıyla yerel koordinasyon komitelerin kurulması

Sorumlu Kuruluş: İçişleri Bakanlığı (Valilikler, İl Emniyet Müdürlükleri / Jandarma Komutanlıkları, Yerel Yönetimler)

- Söz konusu aktivite, İçişleri Bakanlığının 2007/6 sayılı Genelgesi'nde yer alan "Özellikle kadınlara karşı şiddetin sonucu olarak ortaya çıkan töre veya namus cinayetlerinin önlenmesine yönelik olarak, illerde valilerin veya görevlendireceği vali yardımcısının, ilçelerde kaymakamların başkanlığında kolluk kuvvetleri, mahalli idareler, sosyal hizmet birimleri, meslek kuruluşları, sağlık müdürlükleri, milli eğitim müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile gerekli görülmesi halinde diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımı ile komiteler oluşturularak, tespit edilen çözümlerin işbirliği içerisinde hayata geçirilmesi sağlanacaktır...." şeklindeki tedbir ile benzerlik taşımaktadır. Bu kapsamda adı geçen Genelge ile de kurulması öngörülmüş olan "Töre ve Namus Cinayetleri İl Koordinasyon Kurulu/Komiteleri"nin sayısı halihazırda 22'dir.

Aktivite 6.3: Kadına yönelik şiddet konusunda yapılan araştırmaların ve yayınların temin edilmesi ve kullanıma açılması

Sorumlu Kuruluş: KSGM

- "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması", TÜİK Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmış olup Araştırma bulguları TÜİK web sitesinde yayınlanmış bulunmaktadır.

Aktivite 6.4: Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik bilgilendirme çalışmalarının yapılması

Sorumlu Kuruluş: KSGM

- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ile ilgili çalışmalar yürütülmesi konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 1 Temmuz 2009'da Maliye Bakanlığı temsilcileri ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünde bir toplantı düzenlenmiştir.

- KSGM Teşkilat Yasa'nın ilgili maddeleri uyarınca, kadının statüsüne ilişkin sorunları incelemek, değerlendirmek, görüş oluşturmak ve önerilerde bulunmak üzere toplantılar gerçekleştirmek üzere kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşturulan "Kadının Statüsü Danışma Kurulu" nun Haziran 2009'da gerçekleştirilen V. Toplantısında, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin olarak, merkezi yönetim bütçesinde pilot bir çalışma yapılması konusunda mutabık kalınmıştır.

Yukarıda bahsi geçen çalışmalar kapsamında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye gündemine getirilmeye çalışılan konuya ilişkin olarak önümüzdeki dönemde de çalışmalar yapılması planlanmaktadır. Bu çerçevede, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün 2010-2012 yıllarını kapsayan bütçe teklifi çalışmaları kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin, farklı kesimlerden geniş katılımın sağlanmasının öngörüldüğü bir toplantıya da yer verilmiştir.

Aktivite 6.5: Ulusal düzeyde kadına yönelik aile içi şiddetin izlenebilmesi amacıyla göstergelerin belirlenmesi, ilgili kurum/kuruluşların ortak kullanacağı bir bilgi sisteminin kurulması

Sorumlu Kuruluş: TÜİK

- “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”, TÜİK Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmış olup Araştırma bulguları TÜİK web sitesinde yayınlanmış bulunmaktadır.